

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conferenceต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด
จังหวัดอุบลราชธานีCost and Return on Production of Palm Oil in Sam-Liem Morakote Palmoil Co-operative Ltd.,
UbonRatchathani Provinceสุเมตตา วัฒนวิภัทรเจริญ (Sumetta Wattanawiphatcharoen)¹ สงเสริม หอมกลิ่น (Songserm Homglin)²อัจฉรา โพธิ์ดี (Ajchara Pothidee)³

บทคัดย่อ

เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมัน ประชากรที่ศึกษา คือสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด อำเภอนาจะหลวยและบุญทริก จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 32 ราย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล 1) เชิงพรรณนา 2) อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน สหสัมพันธ์ สมการถดถอย และ t-test ผลการวิจัย 1) สภาพแวดล้อมในพื้นที่เป็นแปลงขนาด 5- 10 ไร่ ดินร่วนปนทราย ปลูกพันธุ์เทอเนอรา การปฏิบัติดูแลรักษา ใส่ปุ๋ยเคมีปีละ 2-3 ครั้ง ไม่ให้น้ำต้นปาล์มในฤดูแล้งแต่มีแหล่งน้ำในพื้นที่ 2) ต้นทุนการผลิตอำเภอนาจะหลวย 3,600.50 บาท/ไร่ อำเภอบุญทริก 3,445.25 บาท/ไร่ ส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยร้อยละ 66.85- 70.83 ของต้นทุนผลิตรวม ผลผลิตเฉลี่ยอำเภอนาจะหลวย 900.85 กิโลกรัม/ไร่ อำเภอบุญทริก 774.17 กิโลกรัม/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิอำเภอนาจะหลวย 1,291.12 บาท/ไร่ อำเภอบุญทริก 758.48 บาท/ไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขายอำเภอนาจะหลวย 26.39% อำเภอบุญทริก 18.04% 3) เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทน 3.1) ตัวแปรต้นทุนการผลิตที่มีความสัมพันธ์กับผลผลิตคือค่าปุ๋ย ค่าแรงงานดูแลรักษา ค่าสาธารณูปโภค และค่าแรงงานเก็บเกี่ยว 3.2) สมการถดถอยพบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงโดยหากเพิ่มต้นทุนการผลิต 1 บาท จะส่งผลต่อการเพิ่มปริมาณผลผลิต 0.219 กิโลกรัม 3.3) t-test ต้นทุนการผลิตอำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุญทริกไม่แตกต่างกันส่วนผลตอบแทนแตกต่างกัน ข้อเสนอแนะการผลิตปาล์มน้ำมัน ที่ทำให้ผลผลิตต่ำ 774.17-900.85 กิโลกรัม/ไร่ อาจเนื่องจากไม่ให้น้ำในฤดูแล้ง ต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ย ดังนั้นจึงควรเพิ่มผลผลิตโดยใช้เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่อย่างถูกต้องเหมาะสมจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเช่น กรมวิชาการเกษตร

คำสำคัญ ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมัน สหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด

¹ นักศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะงวิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ffon@windowlive.com

² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช Homglin@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช agaspaic@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

Abstract

This research aims to study 1) the environment in oil palm plantation area, 2) production cost and return, 3) cost and return comparison. Study population the members of the oil palm plantation cooperatives, Na Chaluai and Buntharik. The instrument was questionnaire. Data analysis 1) Descriptive 2) Profit margin analysis, rate of return to cost, correlation, regression and t-test. RESULTS 1) Environment area in 5-10 rai, clay and sandy soil, Tenera. Take chemical fertilizer 2-3 times/year there is not watering in the dry season but have water resource. 2) The production cost is 3,600.50 baht/rai in Na Chaluy 3,845.25 baht/rai in Buntharik. The fertilizer cost is 66.85-70.83% of total cost. Return of Na Chaluy was 1,291.12 baht/rai, in Buntharik 758.48 baht/rai. Net return on sales 3) Comparison of costs and returns 3.1) Production cost variables that are related to yield are fertilizer, labor cost, maintenance and utility 3.2) Regression equation reveals linear relationship. 3.3) t-test, the production costs of Na Chaluy and Buntharik were not different but the returns were different. The return on production costs of Na Chaluy was 35.86% higher than in Buntharik, 22.02%. Recommendations to increase productivity by using the production technology as recommended by the Department of Agricultural. Cost of the yield is low at 774.17-900.85 kg/rai because it does not provide water in the dry season and the main cost is the fertilizer fee. Compared to the research results, the Department of Agricultural has recommended yield of 2,223 kg/rai.

Keywords: Cost and return on production of palm oil, Sam-Liem Morakote Palmoil Co-operative Ltd.,

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

บทนำ

พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมัน และแผนพัฒนาและส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซลที่กำหนดไว้ว่า ในระหว่างปี 2551 – 2555 ต้องมีการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นจำนวน 2.5 ล้านไร่ภายในปี 2555 หรือเพิ่มขึ้น 500,000 ไร่ต่อปี เพื่อรองรับการใช้น้ำมันปาล์มดิบสำหรับผลิตไบโอดีเซล จากการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันเข้าไปในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ซึ่งเป็นพื้นที่ ค่อนข้างแห้งแล้งนั้น จำเป็นต้องมีการทดสอบเทคโนโลยีที่เหมาะสมที่สามารถทำให้ปาล์มน้ำมันมีการเจริญเติบโต และให้ผลผลิตอย่างคุ้มค่ากับการลงทุน (กรมวิชาการเกษตร,2559) เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้ความสนใจและปลูกปาล์มน้ำมันเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในจังหวัดอุบลราชธานีขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันสูงสุดในปี 2555 จำนวน 31,752 ไร่ ผลผลิตรวม 55,870 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2555) ปัจจุบันลดพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันลงเหลือ 20,271 ไร่ ผลผลิตรวม 21,869 ตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2559)

สหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด จังหวัดอุบลราชธานี ฐรกิจรวบรวมผลผลิตปี 2557 รวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันได้ 9,008,724 กิโลกรัม จากสมาชิก 350 คน เฉลี่ยต่อรายสมาชิก 25,739 กิโลกรัม/คน ปี 2558 รวบรวมผลผลิตปาล์มน้ำมันได้ 9,228,469 กิโลกรัม จากสมาชิก 450 คน เฉลี่ยต่อรายสมาชิก 20,507 กิโลกรัม/คน (รายงานประจำปี 2557-2558) เห็นได้ว่าในปี 2558 ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อรายสมาชิกลดลงกว่าปี 2557 ถึงร้อยละ 20 จัดเป็นปัญหาการผลิตปาล์มน้ำมันในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งอาจเป็นผลมาจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพรวมถึงกระบวนการจัดการผลิต เช่น การใส่ปุ๋ยและให้น้ำในพื้นที่

ประกอบกับมีโครงการวิจัยของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทำการศึกษาวิจัยโครงการทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันพื้นที่ปลูกใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี 2557-2559 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมันในจังหวัดอุบลราชธานี คือการจัดการเรื่องน้ำและการใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องจะสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันได้สูงถึง 2.88 ตัน ต่อไร่ต่อปี (โสภิตา สมคิด และคณะ,2559)

ทั้งนี้การวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยเชิงทดลอง จัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกรเพียง 3 ราย โดยมุ่งเน้นการทดสอบเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างที่มีการศึกษาเพียง 2 ด้าน คือการจัดการน้ำและการใช้ปุ๋ย แต่ในสภาพความเป็นจริงเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน มีวิธีการผลิตปาล์มน้ำมันที่หลากหลาย ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพแวดล้อมอื่นๆ และการปฏิบัติดูแลแปลงปาล์มน้ำมันของสมาชิกที่มีผลต่อการเพิ่มผลผลิต ตลอดจนศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนเพื่อให้ทราบถึงปัญหาและข้อเสนอแนะการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับแนะนำสมาชิกในการเพิ่มผลผลิตปาล์มน้ำมันได้ต่อไป

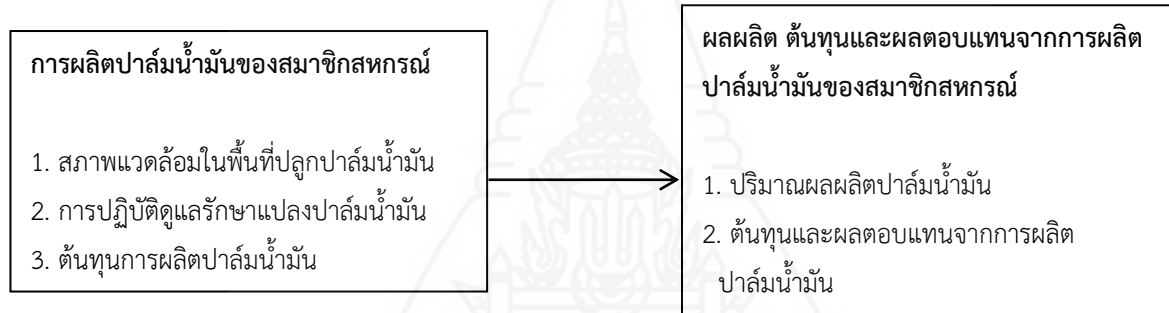
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด
2. เพื่อศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตปาล์มน้ำมันในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด
3. เพื่อเปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ศึกษา คือสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด ในอำเภอนาจะหลวย และอำเภอบุณฑริก เฉพาะรายที่ปลูกปาล์มน้ำมันอายุระหว่าง 4-10 ปี ให้ผลผลิตต่อเนื่องโดยไม่ทราบจำนวนแปลงทั้งหมด **คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง** โดยวิธีเจาะจง รายที่มีลักษณะพื้นที่ใกล้เคียงกันจำนวน 32 ราย แบ่งเป็น อำเภอนาจะหลวย 20 ราย และอำเภอบุณฑริก 12 ราย **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** คือแบบสอบถาม **สถิติที่ใช้ในการวิจัย** วิเคราะห์ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์อัตรากำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุน สหสัมพันธ์ สมการถดถอย และ T-test

ผลการวิจัย

1. **สภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของสมาชิก** สภาพทั่วไปของพื้นที่ทั้งอำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริก ส่วนใหญ่เป็นแปลงขนาดเล็ก 5- 10 ไร่ ลักษณะพื้นที่ อำเภอนาจะหลวยเป็นที่ราบ-ลาดเอียง อำเภอบุณฑริกเป็นที่ราบลุ่ม ทั้งสองอำเภอเป็นดินร่วนปนทราย ปลูกพันธุ์เทอเนอรา มีการวางแผนปลูกแบบสามเหลี่ยมด้านเท่า ระยะปลูก 9×9×9 เมตร พื้นที่เดิมก่อนปลูกปาล์มน้ำมันเป็นพื้นที่เคยทำการเกษตรมาก่อน เช่น ปลูกปอ และนาข้าว

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

การปฏิบัติดูแลรักษาแปลงปาล์มน้ำมัน อำเภอนาจะหลวยมีการใส่ปุ๋ยเคมีปีละ 2 ครั้ง อำเภอบุณฑริกมีการใส่ปุ๋ยเคมีปีละ 3 ครั้ง ส่วนการให้น้ำ ทั้งสองอำเภอไม่มีการให้น้ำในฤดูแล้งสูงถึงร้อยละ 56.3 เป็นพื้นที่ในอำเภอนาจะหลวย ร้อยละ 34.4 และบุณฑริก ร้อยละ 21.9 ส่วนพื้นที่ที่มีการให้น้ำในฤดูแล้งนั้น อำเภอนาจะหลวยจะมีการให้น้ำในฤดูแล้งคิดเป็นร้อยละ 28.0 โดยใช้ระบบการปล่อยน้ำเข้าร่องเป็นส่วนใหญ่ และในพื้นที่อำเภอบุณฑริกที่มีการให้น้ำในฤดูแล้งคิดเป็นร้อยละ 15.5 โดยใช้ระบบการปล่อยน้ำเข้าร่องเช่นกัน การกำจัดวัชพืชทั้งอำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริก มีการกำจัดวัชพืชโดยใช้เครื่องตัดหญ้า สะพายป่า ปีละ 2 ครั้ง

2. ต้นทุนและผลตอบแทน ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิก เน้นเฉพาะต้นทุนผันแปรที่ส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มผลผลิตประกอบด้วยค่าปุ๋ย ค่าแรงงานดูแลรักษา ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว ค่าสารเคมีกำจัดวัชพืชและค่าสาธารณูปโภค โดยค่าปุ๋ยอำเภอนาจะหลวย 2,406.85 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.85 ของต้นทุนรวม อำเภอบุณฑริก 2,440.25 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 70.83 ของต้นทุนรวม ค่าแรงงานดูแลรักษาแปลงปาล์มน้ำมันอำเภอนาจะหลวย 409.50 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.37 ของต้นทุนรวม อำเภอบุณฑริก 414.67 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.77 ของต้นทุนรวม ค่าแรงงานเก็บเกี่ยวอำเภอนาจะหลวย 360.35 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.01 ของต้นทุนรวม อำเภอบุณฑริก 300.58 บาท/ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.72 ของต้นทุนรวม โดยอำเภอนาจะหลวยมีต้นทุนการผลิตรวม 3,600.50 บาท/ไร่ อำเภอบุณฑริก มีต้นทุนการผลิตรวม 3,445.25 บาท/ไร่ ปริมาณผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ที่สมาชิกในอำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริกผลิตได้คือ 900.85 กิโลกรัม/ไร่ และ 774.17 กิโลกรัม/ไร่ตามลำดับ รายได้จากการผลิตปาล์มน้ำมัน ณ ราคาขายเฉลี่ยหน้าลานเทปี 2559 จำนวน 5.43 บาท/กิโลกรัม อำเภอนาจะหลวยมีรายได้ 4,891.62 บาท/ไร่ และอำเภอบุณฑริก 4,203.73 บาท/ไร่ ผลตอบแทนสุทธิอำเภอนาจะหลวย 1,291.12 บาท/ไร่ อำเภอบุณฑริก 758.48 บาท/ไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขาย 1,291.12 บาท/ไร่ อำเภอบุณฑริก 758.48 บาท/ไร่ อัตราผลตอบแทนสุทธิต่อยอดขาย อำเภอนาจะหลวย 26.39% อำเภอบุณฑริก 18.04%

3. เปรียบเทียบต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมัน วิเคราะห์ได้ดังนี้

3.1 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นทุนการผลิตแต่ละตัวแปร กับผลผลิต พบตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ค่าปุ๋ย ค่าแรงงานดูแลรักษาและค่าสาธารณูปโภค ตัวแปรต้นทุนการผลิตที่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญยิ่ง 0.01 คือ ค่าแรงงานเก็บเกี่ยว ส่วนค่าสารเคมีไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติกับผลผลิตปาล์มน้ำมัน

3.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการผลิตรวมและปริมาณผลผลิตโดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ (Correlation) กำหนดให้ต้นทุนการผลิตเป็นตัวแปรอิสระและผลผลิตเป็นตัวแปรตาม พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ที่ระดับนัยสำคัญยิ่ง 0.01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.642 และเมื่อนำมาประมาณการสมการถดถอย (Simple Regression) พบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปร ในลักษณะเชิงเส้นตรง คือ $y = 79.03 + 0.219x$ สามารถสรุปได้ว่า เมื่อใช้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น 0.219 กิโลกรัม

3.3 การเปรียบเทียบความแตกต่างของต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมันโดยสถิติ t-test พบว่า ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมันอำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริกไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ส่วนผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมันระหว่างอำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริกมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อัตราผลตอบแทนต่อต้นทุนการผลิต อำเภอนาจะหลวย 35.86% และอำเภอบุณฑริก 22.02%

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพแวดล้อมในพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด อำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอนาจะหลวยมีแหล่งน้ำมากกว่าอำเภอบุณฑริกที่ร้อยละ 34.3 และ 21.8 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณา การให้น้ำต้นปาล์มน้ำมันของทั้งสองอำเภอ พบว่าอำเภอนาจะหลวยมีการให้น้ำต้นปาล์มมากกว่าอำเภอบุณฑริก โดยอำเภอนาจะหลวย มีการให้น้ำ ร้อยละ 28.0 อำเภอบุณฑริกมีการให้น้ำร้อยละ 13.5

ประกอบกับ ค่าปุ๋ย ซึ่งเป็นต้นทุนหลักของอำเภอนาจะหลวยซึ่งต่ำกว่าอำเภอบุณฑริก คือ อำเภอนาจะหลวย 2,426.85 บาท/ไร่ อำเภอบุณฑริก 2,440.25 บาท/ไร่ แต่ผลผลิตของอำเภอนาจะหลวย สูงกว่าอำเภอบุณฑริก คือ 900.25 กิโลกรัม/ไร่ และ 774.14 กิโลกรัม/ไร่ ทั้งที่ต้นทุนการผลิตไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า พื้นที่อำเภอนาจะหลวยที่มีการให้น้ำมากกว่าอำเภอบุณฑริกได้รับผลผลิตปาล์มน้ำมันสูงกว่าอำเภอบุณฑริก สอดคล้องกับ **ธีระพงศ์ จันทรมิณ (2547)** ได้ศึกษา ผลของการให้น้ำต่อการเพิ่มผลผลิตของปาล์มน้ำมันโดยมีการจัดระบบน้ำให้ต้นปาล์มเปรียบเทียบกับกลุ่มปาล์มที่ไม่ได้รับน้ำ พบว่า การขาดน้ำมีผลต่อการเจริญเติบโต และปริมาณผลผลิตของปาล์มน้ำมัน โดยในสภาพที่ไม่มีฝนตกต่อเนื่อง 2 – 3 เดือน ในช่วงแตกใบ จะทำให้ทางใบหักต้องมีการตัดใบทิ้ง ทำให้การสังเคราะห์แสงเพื่อเป็นอาหารไม่เพียงพอ และหากเกิดขึ้นในช่วงการกำหนดเพศ จะทำให้การติดดอกเพศเมียลดลง ทำให้ปริมาณผลผลิตลดลง ในขณะที่ปาล์มน้ำมัน ซึ่งปลูกในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมได้รับน้ำตลอดปี จะสามารถผลิตผลปาล์มได้สูงถึงประมาณ 3 – 3.5 ตัน/ไร่/ปี

2. ต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด การประมาณการสมการถดถอย พบความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนการผลิตรวม และปริมาณผลผลิต ในลักษณะเชิงเส้นตรง คือเมื่อใช้ต้นทุนการผลิตรวมเพิ่มขึ้น 1 บาท จะทำให้ได้ผลผลิตเพิ่มขึ้น 0.219 กิโลกรัม/ไร่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นทุนการผลิต กับผลผลิต พบว่า ค่าปุ๋ยและผลผลิตมีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ประกอบกับต้นทุนส่วนใหญ่ของสมาชิกอำเภอนาจะหลวยและบุณฑริกเป็น ค่าปุ๋ย สูงกว่าร้อยละ 66.85 – 70.83 ของต้นทุนการผลิตรวม จึงทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า ต้นทุนค่าปุ๋ย เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของปริมาณผลผลิต และส่งผลถึงผลตอบแทนที่สมาชิกจะได้รับจากการผลิตปาล์มน้ำมัน สอดคล้องกับ **โสภิตา สมคิด และคณะ (2559:บทคัดย่อ)** ดำเนินโครงการวิจัยการทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันพื้นที่ปลูกใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง เกี่ยวกับการจัดการแปลงปาล์มน้ำมันเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยดำเนินการในพื้นที่ของเกษตรกร อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 3 ราย ดำเนินการในแปลงปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ที่อยู่ในระยะหลังให้ผลผลิตอายุ 6 ปี ใช้การทดสอบแบบ การทดลองมี 2 กรรมวิธี 2 ซ้ำ ประกอบด้วย การให้น้ำและการใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ และการให้น้ำและปุ๋ยแบบเกษตรกร

การใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ เป็นการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน และใบปาล์มน้ำมันเพื่อประเมินค่าความต้องการธาตุอาหารของต้นปาล์มน้ำมัน กำหนดปริมาณและอัตราในการให้ปุ๋ยต้นปาล์มน้ำมัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

การให้น้ำ ซึ่งพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี มีช่วงแล้งติดต่อกันนาน 5 เดือน (ธ.ค.-เม.ย.) เกษตรกรต้องให้น้ำ 192-332 ลิตร/ตัน/วัน และหากไม่สามารถให้น้ำในปริมาณนี้ได้ สามารถให้น้อยกว่าค่าการคำนวณลดลงได้ 50%

เมื่อเปรียบเทียบวิธีการใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน-ใบ ของการให้น้ำวิธีแนะนำกับการใส่ปุ๋ยและให้น้ำวิธีเกษตรกร พบว่า กรรมวิธีแนะนำให้ผลผลิตสูงกว่าวิธีเกษตรกร 41%

สอดคล้องกับ ปัญญา ใจสมุทร, สรพงศ์ เบญจศรี และคณะ (2557:บทคัดย่อ) ที่ดำเนินการวิจัย ศึกษาการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน Roundtable on Sustainable Palm Oil ของเกษตรกรในจังหวัดกระบี่ โดยการสำรวจและออกแบบสอบถาม เกษตรกรสองกลุ่มคือเกษตรกรที่มีการผลิตและจัดการปาล์มน้ำมันภายใต้มาตรฐาน RSPO กับเกษตรกรทั่วไปที่ผลิตและจัดการปาล์มน้ำมันแบบดั้งเดิมโดยไม่มีการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม (non RSPO) พบว่าเกษตรกรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนได้รับผลผลิตเฉลี่ย 14,294.48 บาท/ไร่ ได้รับผลตอบแทนสุทธิ 8,734.90 บาท/ไร่ ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตปาล์มน้ำมันทั่วไปและไม่ปฏิบัติตาม RSPO ได้รับผลผลิตเฉลี่ย 9,881.48 บาท/ไร่ และผลตอบแทนสุทธิเพียง 4,536.94 บาท/ไร่ ในขณะที่ทั้งสองกลุ่มมีการใช้ปัจจัยการผลิตในจำนวนที่ใกล้เคียงกันคือราว 5,300-5,500 บาท/ไร่ และปัจจัยการผลิตหลักที่เกษตรกรใช้ในการผลิตปาล์มน้ำมัน คือ ค่าปุ๋ย โดยผลการศึกษานี้พบว่า ค่าเฉลี่ยของเกษตรกรผู้ผลิตและผู้ปฏิบัติตามการรับรองมาตรฐาน RSPO สูงกว่า ได้แก่ ปุ๋ยเคมีซึ่งเป็นธาตุอาหารหลัก 2,369.98 บาท/ปี ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก) 206.61 บาท ในขณะที่เกษตรกรทั่วไป ที่ไม่ปฏิบัติตามการผลิตและการจัดการตามมาตรฐานปาล์มน้ำมันแบบ RSPO มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยจากการใช้ปุ๋ยเคมีซึ่งเป็นธาตุอาหารหลัก 2,286.22 บาท/ปี ปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก) 82.79 บาท/ปี

สรุปและให้ข้อเสนอแนะการผลิตปาล์มน้ำมันของสมาชิกสหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามจากสมาชิกสหกรณ์ ทั้ง 32 แปลง พบปัญหาการผลิตปาล์มน้ำมันคือ ปริมาณผลผลิตต่ำ โดยมีผลผลิต 774.17- 900.85 กิโลกรัม/ไร่ เมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานการจัดการสวนปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย อุดม คำชา และคณะ(2552) “การจัดการสวนปาล์มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หากมีการจัดการด้านการให้น้ำ การใส่ปุ๋ยและการจัดการสวน จะทำให้ปาล์มน้ำมันสามารถให้ผลผลิตได้ 2.5-3.5 ตัน/ไร่” สาเหตุประเด็นปัญหาอาจมาจาก

(1) สภาพแวดล้อมและการปฏิบัติดูแลรักษาแปลง พบว่า ทั้ง 32 แปลง ไม่มีการให้น้ำในฤดูแล้ง สูงถึงร้อยละ 56.3 ซึ่งตามเอกสารข้อมูลของกรมวิชาการเกษตร โดย โสภิตา สมคิด และคณะ(2559) โครงการทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันพื้นที่ปลูกใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี 2557-2559 ซึ่งดำเนินการกับเกษตรกรจำนวน 3 ราย ในอำเภอนาจะหลวย มีคำแนะนำให้เกษตรกรให้น้ำ 192-332 ลิตร/ตัน/วัน หรืออย่างน้อยที่สุด ลดลงได้ 50%

(2) องค์กรประกอบต้นทุนการผลิต พบต้นทุนกว่าร้อยละ 66.85-70.83 ของต้นทุนทั้งหมด (จำนวน 2,406.85-2,440.25 บาท/ไร่) เป็น ค่าปุ๋ย การประมาณการสมการถดถอย ต้นทุนการผลิตรวมมีความสัมพันธ์ต่อการเพิ่มผลผลิตและการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นทุนการผลิต ค่าปุ๋ย มีความสัมพันธ์กับปริมาณผลผลิตที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แสดงถึง ความสำคัญของ ค่าปุ๋ยที่จะส่งผลต่อผลผลิตเฉลี่ยในพื้นที่อำเภอนาจะหลวยและอำเภอบუნทริก

ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบค่าปุ๋ยและผลผลิตกับผลงานวิจัยโครงการทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์ม น้ำมันพื้นที่ปลูกใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ปี 2557-2559 ของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ดำเนินการ กับ เกษตรกร 3 รายในอำเภอนาจะหลวย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

วิธีแนะนำพบว่าอำเภอนาจะหลวยมีต้นทุนค่าปุ๋ยเฉลี่ยต่อไร่ 2,406.85 บาท/ไร่ อำเภอบุณฑริก 2,440.25 บาท/ไร่ ในขณะที่ต้นทุนค่าปุ๋ยตามวิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตร 2,948.00 บาท/ไร่ เมื่อเปรียบเทียบผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ พบว่า อำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริกมีผลผลิตต่ำกว่าวิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตร โดยอำเภอนาจะหลวยมีผลผลิตเฉลี่ย 900.85 กิโลกรัม/ไร่ อำเภอบุณฑริก 774.17 กิโลกรัม/ไร่ ในขณะที่วิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตรมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่สูงถึง 2,223.33 กิโลกรัม/ไร่

ดังนั้นจึงส่งผลต่อผลตอบแทนการผลิตปาล์มน้ำมัน โดยกำหนดราคาขายผลผลิตปาล์มน้ำมัน เป็นราคารับซื้อปาล์มน้ำมันเฉลี่ยหน้าลานในปี 2559 ราคา 5.43 บาท/กิโลกรัม จากประกาศของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อำเภอนาจะหลวยและอำเภอบุณฑริกมีผลตอบแทนต่ำกว่าวิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตรโดยอำเภอนาจะหลวยจะมีผลตอบแทน 4,891.62 บาท/ไร่ อำเภอบุณฑริกมีผลตอบแทน 4,203.74 บาท/ไร่ ในขณะที่ วิธีแนะนำของกรมวิชาการเกษตรสามารถให้ผลตอบแทนสูงถึง 12,072.68 บาท/ไร่

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยพบว่าต้นทุนการปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่ทั้งอำเภอนาจะหลวย และอำเภอบุณฑริก ร้อยละ 66.85 และร้อยละ 70.83 ของต้นทุนทั้งหมด โดยต้นทุนส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ย ดังนั้นผู้ปลูกต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการใช้ปุ๋ยให้ตรงกับความต้องการของปาล์มน้ำมันและชนิดดิน เช่น การวิเคราะห์ดิน

2. การปฏิบัติดูแลรักษาแปลงปาล์มน้ำมันพบว่า การให้น้ำเป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งต่อปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมัน เนื่องจากในจังหวัดอุบลราชธานีมีช่วงที่ปริมาณฝนน้อย ดังนั้นสมาชิกผู้ปลูกปาล์มน้ำมันต้องให้ความสำคัญกับการให้น้ำในช่วงน้ำขาดแคลน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2547) ยุทธศาสตร์อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ปี 2547-2552 กรุงเทพมหานคร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปัญญา ใจสมุทร, สรพงศ์ เบญจศรี และคณะ (2557:บทคัดย่อ) “ ศึกษาการผลิตปาล์มน้ำมันอย่างยั่งยืนตามมาตรฐาน

Roundtable on Sustainable Palm Oil ของเกษตรกรจังหวัดกระบี่” สืบค้นเมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2561 จาก

<https://scholar.google.co.th>

สหกรณ์ผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามเหลี่ยมมรกต จำกัด (2557) รายงานประจำปี 2557-2559 อุบลราชธานี

สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน (2556) “ยุทธศาสตร์ปาล์มน้ำมัน” สืบค้นเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม

2561 จาก <http://www.dede.go.th/>

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2555) พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันจังหวัดอุบลราชธานีปี 2555-2559 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สุวิมล อรรถนงสาธิตย์. (2529) “ต้นทุนและผลตอบแทนการผลิตเม็ดปว” จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 8

The 8th STOU National Research Conference

โสภิตา สมคิด และคณะ (2559) โครงการวิจัยวิจัยทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันพื้นที่ปลูกใหม่ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

อุดม คำชา และคณะ (2552) “การทดสอบพันธุ์และเทคโนโลยีกับปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (จังหวัดหนองคาย)” ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันหนองคาย กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

